

การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา : กรณีการขอปล่อยตัวชั่วคราว

Protection of Rights and Freedoms of Defendants in Criminal Cases: A Case of Provisional Release.

ทินกรณ์ ทองบุราณ¹ กรินทร์ ธนฐเทพ² พิศิษฐ์ กันธทิพย์³ มนไท ประมุขจักษ์โก⁴

Tinnagorn Thongburan¹ Karan Thanutep² Pisith Kuntatip³

Monthai Pamonchakko⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นโดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึง (1) แนวคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญาตามแนวความคิดการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ดี (2) ศึกษาสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยในคดีอาญา กรณีการขอปล่อยตัวชั่วคราว (3) ศึกษาสภาพปัญหาในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา กรณีการขอปล่อยตัวชั่วคราว และ (4) ศึกษาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557

จากการศึกษาพบว่า แนวคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญาการควบคุมอาชญากรรม และการดำเนินคดีอาญาที่เป็นธรรม บทบัญญัตินี้มีขึ้นเพื่อให้สังคมนั้นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความปลอดภัยจากอาชญากรรม สำหรับสิทธิของจำเลยเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้รับประกันสิทธิของ

¹ มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (Master Degree of Laws, Ratchathani University)

² ศ. ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี (Prof. Ph.D. Graduate School, Ratchathani University)

³ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (Faculty of Laws, Ratchathani University)

⁴ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (Faculty of Laws, Ratchathani University)

จำเลยที่ถูกฟ้องในคดีอาญาว่า ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ส่วนสภาพปัญหาในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญาพบว่า เท่าที่ปฏิบัติกันมา การพิจารณาปล่อยชั่วคราว มักจะยึดถือหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของจำเลยหรือผู้ประกันเป็นหลัก มากกว่าสิทธิและเสรีภาพของจำเลย ซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จึงควรแก้ไขต่อไป โดยต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรับสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

คำสำคัญ : การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ, จำเลยในคดีอาญา, การขอปล่อยตัวชั่วคราว

Abstract

This research intended (1) to study concepts and principles of protection of rights freedom of defense in criminal cases according to the concept of good criminal procedure, (2) to study the right to a temporary release of a defendant in a criminal case, cases of provisional release, (3) to gather the states of the problems of rights protection freedom of defense in criminal cases, cases of provisional release, and (4) to recommend guidelines for amending the laws relating to the right to a temporary release of the defendant according to the constitution of The Kingdom of Thailand B.E. 2550 and constitution of The Kingdom of Thailand (temporary) B.E. 2557.

The study revealed that concepts and principles of protection of the criminal rights of defendants in criminal cases, crime control and the conduct of criminal cases was justified. It was up to the society to live together peacefully and safe from crime for the defendant's right according to constitution of The Kingdom of Thailand B.E. 2550. It guarantees the defendant's right to be sued in criminal cases. It must have been assumed that the defendant was not guilty and before the final judgment any person had committed an offense. It treated the person as a perpetrator to protect the criminal rights of the defendant in criminal cases. It was found that as practical temporary release often, the

securities or property of the defendant or insurer more than the rights and freedoms of the defendants contrary to the purpose of the constitution. The law should be fixed in a way to amend the criminal procedure code section 107 when the petition was released to the officer or the court quick order and all the accused or defendants must be allowed to release temporarily.

Keywords: Protection of Rights and Freedoms, Defendants in Criminal Cases, Provisional Release

บทนำ

การขอลปล่อยตัวชั่วคราว เป็นการขออนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพ้นจากการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือศาลตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมหรือขังเป็นเวลานานเกินกว่าความจำเป็นในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี เพราะหากไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมก็ควรที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวออกไป อันเป็นการปฏิบัติตามหลักการของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ในคดีอาญานั้นถือหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ ดังนั้นจำเลยจึงต้องได้รับสิทธิในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ ซึ่งรวมถึงสิทธิในการปล่อยตัวชั่วคราวเพราะเมื่อสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นบุคคลผู้บริสุทธิ์แล้วจะมาจับกุมคุมขังไม่ได้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงได้รองรับสิทธิในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยเป็นหลัก การไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้นเป็นข้อยกเว้น

ดังนั้น ในการควบคุมตัวจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่ยังไม่มีความผิดจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ย่อมมีผลกระทบต่อสังคม และตัวของจำเลยเองทำให้สูญเสียอิสรภาพ ว่างาน ขาดรายได้ สูญเสียโอกาสต่างๆ ทางสังคม ครอบครัวเดือดร้อน ฯลฯ ซึ่งสาเหตุที่สำคัญ คือ การไม่เคารพสิทธิของจำเลย หรือผู้ต้องขังดังกล่าว ซึ่งมีหลายประการด้วยกัน เช่น ทศนคติของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีต่อ จำเลย ผู้ต้องขัง และในตัวของผู้ต้องขังเองมิได้ใช้สิทธิของตนเองเพราะอาจขาดความรู้ หรือข้อจำกัดอื่นๆ เช่น ความยากจน ฯลฯ เป็นต้น ทำให้ไม่ใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของจำเลยอย่างเต็มที่ ส่งผลทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกิดความไม่เป็นธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งถ้าหากกระบวนการยุติธรรมไม่อำนวยความยุติธรรม และเคารพ

สิทธิมนุษยชนย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกละเมิด หรือแม้แต่จำเลยระหว่างพิจารณาคดีที่มีอัตราโทษจำคุกโดยทั่วไป ไม่ว่าจะอยู่ในชั้นพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น ศาลชั้นอุทธรณ์ หรือศาลชั้นฎีกา หากคดีถูกยกฟ้อง หรือพิสูจน์ได้ว่าจำเลยดังกล่าวไม่มีความผิด ย่อมส่งผลให้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นๆ สูญเสียไปและไม่สามารถเรียกกลับคืนได้ แม้ว่าปัจจุบันจะมีการชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ที่ถูกคุมขัง หรือจำเลย และภายหลังศาลมีคำสั่งยกฟ้อง เนื่องจากไม่ได้กระทำความผิด แต่กฎหมายดังกล่าวก็ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นเป็นการสมควรที่จะได้หยิบยกเรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา กรณีการขอลปล่อยตัวชั่วคราวมาศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะมาตรการหรือวิธีการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา ตามแนวคิดการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ดี
2. เพื่อศึกษาสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวของจำเลยในคดีอาญา กรณีการขอลปล่อยตัวชั่วคราว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557
3. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา กรณีการขอลปล่อยตัวชั่วคราว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557
4. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวของจำเลย ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557

กรอบแนวคิดในการศึกษา

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารเพื่อหาข้อสรุปและประเด็นในการเสนอแนะการปรับปรุงกฎหมายหรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยมีตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย

1. การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของจำเลย
2. สิทธิการปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลย
3. สภาพปัญหาการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลย

วิธีดำเนินการศึกษา

งานวิจัยนี้อาศัยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) และอาศัยการศึกษาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ว่ามีปัญหารวมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามีอยู่ โดยอาศัยเอกสารเป็นหลัก ตัวบทกฎหมายและจากงานเขียนทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร และตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเว็บไซต์ เพื่อหาข้อสรุปและเสนอแนวทางในการพัฒนาข้อกฎหมายให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อการปฏิบัติต่อไป

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้จะนำเสนอเป็น 4 ส่วนคือ ผลการศึกษาแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้อง สิทธิและเสรีภาพของจำเลย สภาพปัญหาที่พบ และแนวทางในการแก้ปัญหา ดังมีสาระโดยสรุปดังนี้

จากการศึกษาพบว่าแนวคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา การควบคุมอาชญากรรม และการดำเนินคดีอาญาที่เป็นธรรม มีขึ้นเพื่อให้สังคมนั้นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความปลอดภัยจากอาชญากรรม แต่ต้องเป็นไปตามกฎหมายกำหนด

สำหรับสิทธิของจำเลยเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้รับประกันสิทธิของจำเลยที่ถูกฟ้องในคดีอาญาว่า ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ส่วนสภาพปัญหาในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา พบว่าเท่าที่ปฏิบัติกันมาการพิจารณาปล่อยชั่วคราวมักจะยึดถือหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของจำเลยหรือ

ผู้ประกันเป็นหลัก มากกว่าสิทธิและเสรีภาพของจำเลย ซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย และเป็นปัญหาในการขอประกันตัวของจำเลย ทำให้เสียสิทธิและเสรีภาพ แม้ว่ากฎหมายจะให้โอกาสในการขอคุ้มครองสิทธิ และสามารถขอให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวได้ จึงควรแก้ไขต่อไป

จากผลการศึกษาและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวสำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการคุ้มครองสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวของจำเลยไว้ในมาตรา 39 และมาตรา 40(7) จำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว ยกเว้นในบางกรณี แต่บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญนี้จะนำไปในลักษณะกว้างๆ ไม่ระบุในรายละเอียด และในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายระดับรองมารองรับบทบัญญัติตามมาตรานี้ ในขณะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็ยังไม่ได้รับการแก้ไข ในทางปฏิบัติศาลยังคุมขังจำเลยเป็นหลักไว้ก่อน การปล่อยตัวชั่วคราวเป็นเพียงข้อยกเว้นในบางกรณีเท่านั้น ทั้งนี้มีประเด็นที่ควรดำเนินการดังนี้

(1) ควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

(2) ควรเพิ่มเติมข้อพิจารณาในเรื่องการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราว โดยให้พิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ อาชีพการงาน ฐานะ หรือชื่อเสียงของจำเลย หรือผู้เป็นหลักประกันประกอบด้วย และการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ต้องมีการไต่สวนคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทุกคดี

(3) การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ต้องกำหนดให้ศาลมีอำนาจในการสั่งปล่อยชั่วคราวได้เอง โดยจำเลยหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ต้องยื่นคำร้องขอปล่อย และให้มีการนำมาใช้อย่างจริงจัง

(4) ควรยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวที่ให้เรียกหลักประกัน รวมทั้งแนวปฏิบัติที่ยึดการเรียกหลักประกันเป็นหลักในการปล่อยชั่วคราว เพื่อสร้างความเสมอภาคให้กับจำเลยที่มีความแตกต่างกันในด้านรายได้และฐานะ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยให้เสมอภาคอย่างแท้จริง

อภิปรายผล

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของจำเลยเป็นสิ่งที่รัฐต้องให้ความสำคัญเพราะโดยหลักสากลแล้วจำเลยที่ถูกฟ้องและศาลยังไม่ตัดสินคดีนั้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ดังปรากฏในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 (ราชกิจจานุเบกษา 2550) และสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (กระทรวงต่างประเทศ 2551) และในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม กฎหมายไทยได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ในมาตรา 39 และ มาตรา 40 (7) ซึ่งน่าจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเป็นธรรมยิ่งขึ้น ดังข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายที่พบจากการศึกษาค้างนี้

สำหรับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดัง 4 ประการที่นำเสนอไปข้างต้นนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าน่าจะทำให้จำเลยได้รับความสะดวก และการดำเนินการมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นสากลยิ่งขึ้น ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับวินิจฉัยของเจ้าพนักงาน เพราะมีกฎหมายรับรองการปฏิบัติ (ข้อเสนอข้อที่ 1) มีหลักและแนวปฏิบัติในการวินิจฉัยคำร้องการปล่อยตัวที่ชัดเจน (ข้อ 2) มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการดำเนินงาน (ข้อ 3) และยกเลิกกฎหมายที่สร้างภาระที่ไม่จำเป็นให้กับจำเลย (ข้อ 4)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษานี้ ผู้ศึกษาเห็นควรนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1. ควรมีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กำหนดให้ศาลมีอำนาจในการสั่งปล่อยชั่วคราวไปใช้ได้เลย โดยจำเลยหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ต้องยื่นคำร้องขอปล่อย และให้มีการนำมาใช้อย่างจริงจัง
2. ควรดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเพื่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของจำเลยได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ควรพิจารณาและยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวที่ให้เรียกหลักประกัน รวมทั้งแนวปฏิบัติที่ยึดการเรียกหลักประกันเป็นหลักในการปล่อยชั่วคราว เพื่อสร้างความ

เสมอภาคให้กับจำเลยที่มีความแตกต่างกันในด้านรายได้และฐานะ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยให้เสมอภาคอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กรกาญจน์ อรุณปลอด. (2543). *การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดทางกฎหมายและกระบวนการบังคับใช้.*

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548.

คณิต ณ นคร. (2549). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พิมพ์ครั้งที่ 7.* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์วิญญูชน.

จิตติมา กำธรวิวรรณ. (2549). *การปล่อยชั่วคราวโดยมีกำหนดเงื่อนไข, ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*

นันทน์ภัส สุปิยะพันธ์, ประทีป อับอิตตานนท์ , สะอาด หอมมณี. (2557). *การปล่อยชั่วคราว โดยการนำมาตรการคุมขังแบบไม่ควบคุมตัวโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์, วารสารวิชาการศรีปทุมชลบุรี.*

ปราโมทย์ ประจนปัจฉนน. (2549). *การปล่อยชั่วคราว. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ปีที่ 32.*

พชรมณต์ ภูมิสถิต. (2557). *ปล่อยตัวชั่วคราว, ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรและกฎหมายจารีตประเพณีกับกฎหมายไทย , มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.*

พนัส ทัศนียานนท์. (2522). *สิทธิในการประกันตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา, วารสารอัยการ 2.*

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558.

เพชร สระทองอุ่น. (2530). *ดุลพินิจพนักงานสอบสวนในการปล่อยชั่วคราว , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

มารศรี เพ็ญโรจน์. (2542). *สิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ศึกษาเฉพาะกรณีสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557.

สุทธิพันธุ์ ไชยเจริญ. (2549). *การปล่อยชั่วคราวโดยศาล*, ศึกษาความเสมอภาคที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิรดี โพธิ์พร้อม. (2550). *โครงการวิจัยเรื่องปัญหาความไม่เสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนได้รับ*. กรุงเทพมหานคร , สำนักงานศาลยุติธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 1